

V

MT-cll 3E22

Vereniging
Vondel-
Museum

met bylage

4.

P A R O D I E

O F

BOERTIGE WEERKLANKEN

O P D E

ALLEENSPRAAK

V A N

GYSBRECHT VAN AMSTEL

O V E R G E N O O M E N

*Uit het Eerste Bedryf, in het
Eerste Toneel, van het*

T R E U R S P E L.

Alom te bekoomen.

HEt Toneel is op het Water, naby Gysbrechts slot, de straat, huizen, en boomen zyn met sneeuw bedekt. GYSBRECHT met een ruige Schippers muts op, een bonte Pels aan, en sokken om de schoenen, komt met twee Edellieden met groote handmoffen van schapenvachten, en Poolsche rokken aan, uit een Wynhuis, waar zy uit vreugde over de overwinning der Kennemers, en om de koude, iets schynen genuttigt te hebben. In 't opkomen stompelen ze een weinig, en zwaaijen zo eventjes tegen elkanderen, terwijl GYSBRECHT met een vergevoegd gezicht, dus tegen hen begint te spreken.

Zie zo, dat lucht eerst wat: wy zien ten langen lesten,
 Na veel gebakkelei, onze oude trouwe vesten
 Bevryd van al 't gespuis van Kennemers, en vee,
 Elk heeft zig best geweerd, en ik deed ook al meê,
 Nu juist zo zeer niet; want ze zyn met heele hoopen,
 En zonder bang gezicht, van zelf' het veld verloopē:
 Broër Arend zit ze al na: zy nemen vast de wyk
 En homplen, hinkend, langs de Haarelenmerdyk.
 Zó loopt een bedelaar, en vlucht in kroeg en kitten,
 Wanneer de dienders hem kort op de hielen zitten.
 Ja zo loopt. . . . maar ei wat; 't is immers nu geen tyd
 Om hier te babblen in de kou — Zy zyn het kwyf,
 En dat 's genoeg; wat helpt toch al dat vergelyken,
 In korte woorden dan, ze zyn voor goed gaan fryken
 Als malle jongens; ô, wat is die kans gedraaid!
 't Is klugtig 't veld te zien; 't is overal bezaaid
 Met pruiken, hoeden, en met allerlei geweeren, (ren.
 Gintsch ligt een fabel, daar een snaphaan, daar weêr klê-
 Hier weêr een snuifdoos, daar weêr gespens, hier een
 schoen,

Die men, uit grooten haast, vergat om aan te doen;
 Dit is nu alles prys, en mooitjens binnen mikken,
 Ze durven zelfs niet eens om het verlorne kikken.
 Ei kyk, me schiet wat in, wel dat's nu drommels raar,
 't Is nu laat zien, ja wel, het is nu net een jaar (len,
 Dat dat verwenschte volk hier zo den baas kwam spce-
 In meening om den boel maar onder hen te deelen.
 Ze hadden het te saam dan kostlyk overleid, (bescheid,
 't Zou maar geweest zyn: *marsch!* hier helpt geen goed
Ad patres met dat volk; de brand maar in de daken,
 Wy moeten Amsterdā tot carbonade maaken.

Myn oud myn wetig erf; wel dat waar zeker schoon,
 Om dat we Florisjen nu juist geen' bystand boôn.
 Kan ik het helpen, dat ze hem den doodsteek gaven,
 Hy is toch nu al dood, en zelfs al lang begraven.
 Wat helpt nu dat gemaal, 't is toch verbruid; want kyk,
 Ik meende 't toch niet kwaad, al had ik ongelyk;
 Neef Velfen hielt piet op, en lei me aan 'toor te malen:
 Toe neef, nou is 't je tyd, jou acties zyn aan 't daalen;
 En, (voegde 'er Woerden by) je bent een groote zot,
 Een lacie als je duldt dat men zo met ons spot.
 Nu wat zal men dan doen; ik zei wel hoor reis, Heeren
 Neemt me niet kwalyk, maar als jy 't zó wilt tracteeren,
 Dan is het spel verbruid; ze wílden me dien klant
 Te scheep vervoeren; kyk! en dat naar Engeland;
 Wel ja, maar 'k was 'er ook; 'k hou niet van vreemde
 vrienden

In huis te haalen, als men 't zelf nog wat kan vinden;
 En foci, dat moorden was heel tegen myn advys,
 Maar 't mogt niet helpen; neen! ze waren veel te wys,
 Nu kyken ze als piet snot, nu is de boël bedurven,
 Nu is 't: och waren wy maar in de wieg gesturven.
 In plaats van zo veel hoon en rampen uitstaan,
 Weg is onze adeldom, 't is alles naar de maan.
 De nieuwe Ridderfchap heeft dan verbruide strecken,
 Ze willen van geen pais of trevens hooren sprecken;
 't Is al maar: koest, of slaag; en of men vloekt of schelt,
 Per slot van rekeening, is 't mannen, pas je geld; (ren,
 Hier helpt geen tuschenpraak van Koningen en Hee-
 Men wou myn trouwe Stad het onderst boven keeren,
 De paalen in de lucht, de gevels in den grond,
 Wat zou het mislyk zyn, -- als zo de stad reis stond!
 Met

Met burgery met al, kyk, wat al malle kuuren,
 Men zou een kelder voor een zolder moeten huuren!
 Ik dacht nog al, ja, ja, geduld maar, geef maar tyd,
 Myn trypte broek flyt wel, zacht dat dit ook wel flyt.
 Ik trooste me in myn leed, en dacht finds veele jaaren,
 Dat al dat bruijen eens volkomen zou bedaaren;
 Althands toe simple jan, Graaf Floris waardig kind,
 Adieu zei aan deze aard, dacht ik weêr in 't bewind
 Van myn verlaaten goed, en armoedjen te raaken;
 Maar raadt eens wat ik kreeg? ze wisten 't zo te maken,
 Dat ik 'er buiten bleef, en kreeg zie zó veel niet.
 En was 't om my alleen, het waar een klein verdriet,
 Ik kan me nog wel wat zo by en by geneeren,
 Maar myn lief vrouwtjen is zo heet op mooie kleêren
 Eu lekker eeten; en die valt het byfter af.
 Serieus, om heurentwil, wou ik graag in een graf,
 Al was 't in een rioel, of in een fying springen,
 En 't roeren, dat de droes zyn lof 'er aan zou zingen;
 Of liever, 'k sprong veelêr van d'allerhoogften top;
 Tot in het diepst der hel, den duivel op den kop,
 Dat weet al wie my kend; en 'k heb veel goê bekenden,
 Maar 'k word regt droevig, als ik denk aan al de ellenden
 Die vader zaliger ook al zo fchuldloos leedt,
 Toen hy den adeldom, gedwongen, fel beftreedt.
 Daar zit hem nog de nyd, toen lei het al in duigen.
 Kyk; koning Willem, die lang dood is, kon getuigen.
 Wat baas myn vader was; zoo hy eens uit het graf
 Verryzen mogt. Ik heb Graaf Floris by zyn ftat (ken,
 Ook trouw gehandhaafd; toen hy eens, geheel bezwee-
 Vast fnotterde als een kind, en niet een woord dorst
 fpreeken;

Heb

Heb ik niet, met myn bril, langs 't heele strand gezogt,
En al de beentjens van zyn' vader hem gebrocht?

Toen was ik wel zyn vriend, zyn knypraad zelfs,
ô heden,

'tWas Gysbrecht voor, en naa; maar 'tis al wat geleden.

Verdord, heb ik niet, met vriend Brêro, voor de vuist
Zo maar het heele heir der Vlamingers vergruist.

Ja, als ik nu nog denk om alle die gevallen,

Toen we nog te Cazant, die ouwe Standert stallen,

En Guido's nyd, wat was die doove man gestoord;

Toen hy wat van de Theems en trouwen had gehoord,

En dat m' in Walcheren ter jacht wou gaan, op rotten,

Dat hy verkeerd verftond. Haalde ik de kroon der
Schotten.

Ook niet voor Floris? maar dat viel toch niet best uit,

Toen ik nog zo zeeziek was in die verdorde ſchuit.

En, voor al deze dienst, (zou men het niet verwenschen

Om ooit eens goed te doen aan znlk een foort van
menſchen?)

Word ik nu zo vervolgd? dat heet ik eerst regt wreed;

En als het malle volk nog wist waarom het ſtreedt.

Maar neen, ze zyn zó dom, zó dom gelyk een uijen,

Ze hebben zekerlyk wel zo wat hooren luijen,

Maar weeten waarlyk niet waar of de klepel hangt,

Veel min waar of de boer zyn gouwe torren vangt.

Kyk dan, kom dan by my; ik zel je 't ſtuk verhaalen,

Ik weet veel beter als dat volk, dat uit Westphalen

Pas hier aan wal komt, hoe de vreesfelyke vlam

Van twisten en krakeel, eerst zynen oorsprong nam,

't Komt anders niet als van dat ſchandelyk omhelzen

Dat wulpsche *Floris* deedt, met onze nichtjen *Velzen*,

Daar

Daar ligt de regte knoop, en dat hy d'adel net,
Behandelde gelyk een oude vuile flet,
Ja, als ik nydig word, durf ik het heel wel zeggen;
Men zou, als men 't maar wist, de schult op my niet
leggen.

Ik heb het niet gedaan, dat weet de goeije Joost;
En dat is nog en 't blyft myn allermeeſte troost.
De Aartsbiſchop aan den Rhyn, kon, met zyn nydige
oogen,

Graaf Floris maagſchap niet in 't Biſdom eens gedogen
Gaf hy aan Gozewyn geen ouwerwetſchen ſchop,
En zette hy zyn' neef niet ſtraks den myter op?
Moest ik en Woerden niet, of hy ons wou verkoopen,
Vlak naast Myn heer zyn paard, als twee gevangnen
loopen?

Met honderd jongens en met wyven achteraan,
Heel Utrecht door, dat elk verbaast bleef gapend ſtaan?
En ſommigen ons braaf met vuilnis en met ſteenen
Vast ſnieten naar de kop, dat Woerden bei zyn ſchenen
Bykans verlooren hadt, door zo een ſteen doorboord,
Men heeft my 't Vreelands ſlot ontweldigd, — hem
Montfoort,

Dat oud Cavalje koſtte veel van reparceeren,
En was alleen gebouwd om ons te tormenteeren;
Dus ben ik daar ook juist zo heel bedroefd niet om;
Maar Swanenburg, toen ik dat gaf, was ik dom,
Dat ſpeet my ſlappremments. Ik moest voords hulde
zweren;

Want toen was ik Vafal van al die mooie Heeren,
Daar anders niemand in myn zaak zyn' neus ooit ſtak,
Dat drukte my wel 't meeſt, als 't allerzwaarſte pak.
Dat

3 PARODIE OF BOERTIGE WEERK.

Dat Haarlems muggen goed; zoekt maar myn sterke
wallen

Te flegten tot hun baat, die, haat ik 't meest van allen;
Want dat 's baatzuchtig volk, die quasi als uit wraak,
Om Floris dood vast braaf wat pasten op hun zaak.
Zo ligt het stuk by my; nu ik heb op dez' wallen
Al vry wat doorgeftaan, én vry wat volk zien vallen;
Het meeste spyt het my van goejen broeder Ot,
Die fukkel raakte toch ook al heel gaauw kapot;
Och ja; wat heb ik toch, als ik 't zo na wil denken,
Niet al verdriets gehad; 't is om 't verftand te krenken.
Heb ik niet, zelf nog in den laaftten hongersnoed,
Myn hongerige buik, in plaats van vleesch en brood,
Met een kop Koffy, of Jenever, moeten stillen?
Kyk, als ik weér zoo 'n tyd nog zou beleeven willen;
Dan wou ik liever, dat de vyand my terftond
Een' kogel naar myn' kop, of in myn wammes zondt:
Wat zeg ik? vyand! och, ik had my aan myn' degen
Heel graag, om vredenswil, als aan een spit, geregen,
Zoo ik daardoor den twist nog eens zag bygeleid;
'K vergeef hun graag die feijl, en domme onwetenheid.
Het spreekwoord is toch waar: kyk, Lieven mogen
kyven,

Maar moeten evenwel toch altvd Lieven blyven.
Daar komt de Pater van 't Karthuiser klooster aan,
Ik zal uit hem veel meer dan ik nog weet, verftaan:
Wel, dat komt zeker goed; zie de oude paai eens
springen,

Zo blyd, als malle piet, om die veranderingen.
Watis hy vergencegd! kyk, kyk, hoe dat hy lacht,
Hoe zée! nu Vader, wel had je dat ooit gedacht?

Wood St. 1872

Pampunee Weald (1875)

Kloj/22 -

zur Geldsam
kunft

